

A. Čadež:

Modrost malih.

Ni vse zlato, kar se sveti«, in ni vse modrost, kar govore modri ljudje. Pa zopet ni vse neumnost, kar se izve od otrok. Tisti, ki smo v šoli, da učimo in vzgajujemo mladino, se marsikaj naučimo od otrok. O tem se v naslednjem prepričamo. V preprostem odgovoru, ki ga čujemo iz ust otroka, je včasih skrita velika modrost, se izraža nenavadna šegavost, še večkrat pa seveda neumnost.

1. Poglejmo, kaj doživi v šoli **katehet**.

Kdo je boljši? — Katehet opominja učence, naj se vsi udeleže neke cerkvene slovesnosti in naj se ondi lepo vedejo. »Glejte,« — pravi — »da vas zopet ne prekosé deklice; saj se že tako vedno sliši, da so deklice boljše kot dečki.« — »Prosim, gospod katehet,« se oglasi eden izmed dečkov, »ali je to res, da so ženske pobožnejše od moških? V litanijah vseh svetnikov je le več moških kot žensk.«

Podobice. — Katehet da pridnim učenkam I. razreda lepe podobice; lene pa morajo ostati v šoli. Mala Rezika tudi ni nič znala. Nič ne pomaga! Zaprta je z drugimi vred, ki so prištete med lene. Jokaje dviga roko in bi rada nekaj povedala. Na vprašanje, kaj želi, pravi: »Prosim, gospod katehet, jaz vam dam vse svoje podobice, če smem domov.«

»Črevlje osnažiti.« — Pri razlagi III. božje zapovedi opominja katehet, naj bodo otroci vsako nedeljo in vsak praznik prav pobožno pri sveti maši. Nato vpraša urno Pavelčka, ki je bil nekoliko raztresen: »Pavelček, kaj moraš storiti v nedeljo?« — Ta se krepko odreže: »Črevlje osnažiti.«

Navihan? — Ali je bil pa Pavelček samo raztresen, ali tudi nekoliko navihan, to boste pa znabiti presodili iz naslednjega odgovora. Katehet: »Pavel, kateri dan je Bog ustvaril travo, zelišča in drevje?« — Pavel: »Na brezmesni dan.«

Dvournno vprašanje. — V neki šoli vpraša katehet takole: »Zakaj sta morala Adam in Eva umreti?« Gašperček se postavi in odreže: »Zato, ker še ni bilo nobenega doktorja.«

Podomače. — Mala Linica je bila tako preprosta, da je v I. razredu kar podomače odgovarjala kakor doma. Katehet razlaga otrokom o Bogu in božji vsemoščnosti. Nato pokaže solnce in vpraša: »Linica, ali moreš ti kaj tako lepega narediti?« — Linica: »O ne, pa ti tudi ne!«

V aeroplanu. — V naslednjem odgovoru je bilo pa morda malo porednosti. Katehet je govoril o vesoljnem potopu in o Noetovi družini, ki jo je Bog rešil. Nato je pa vprašal: »Kaj bi bili morali pa drugi ljudje storiti, da bi se bili rešili?« (Katehet je hotel namreč napeljati na odgovor, da bi bili morali drugi ljudje obuditi popolni kes, kajti s tem bi bili rešili vsaj svoje duše.) Tonče jo je pa takole izmodril: »Z aeroplanom (letalom) bi se bili morali odpeljati.«

Zmota. — V šoli so učenci v prvem razredu prav pridno poslušali zgodbo o treh kraljih in o darovih, ki so jih prinesli ljubemu božjemu Detetu. Tinček je vprašan, če zna ponc ču, pa zatrdi, da bi si upal. Šlo je še dosti dobro. Samo tam, ko je našteval lepa darila treh tujih kraljev, mu je nekoliko izpodletelo. Rekel je: »Kralji so darovali malemu Jezusčku — zlata, kadila in mila.«

Kaj menite — ljubi otroci — ali je močno napačno povedal?

Slaba pomoč. — Neki katehet je hotel včasih pomagati in pokazati svojo dobrohotnost na ta način, da je »položil« učencu prvi zlog ali prve črke na jezik, pa se je včasih vse skupaj ponesrečilo. Tako n. pr. je bil Mihec vprašan: »Kaj je bil sveti Pavel?« Dečku ni padlo nič pametnega v glavo, zato mu je priskočil katehet na pomoč in začel: »Sveti Pavel je bil a . . . ap . . . apo . . .« Mihec urno: »Apotekar!«

Slaba vest. — Če je učenec le preveč raztresen v šoli in ne pazi na besede, se mu lahko tako pripeti, kakor se je ongavemu Tinčetu, ki se je igral z neko muho, ko je opisoval gospod katehet dogodke ob smrti Jezusovi. Katehet ga naglo preseneti in vpraša: »Tinko, kdo je križal Jezusa?« — Tinko ves prestrašen: »Jaz že ne!«

2. Poslušajmo še, kaj izve v družbi šolskih otrok učitelj.

Protinožec. — Učitelj razlaga: »Naša zemlja je, kakor znano, okrogla. To vam predočuje tudi globus (zemeljska obla). Tiste ljudi, ki žive na nasprotni strani zemeljske oble, imenujemo protinožce, ali s tujo besedo »antipode«. Florijan, ali bi ti vedel, kateri so naši protinožci?« — Florijan: »Tega pa ne vem.« — Učitelj: »Poglej! Če bi tu v Ljubljani navpično v zemljo zavrtal veliko luknjo tako, da bi prodrl skozi zemljo, kje bi prišel vun?« — Florijan: »Iz luknje.«

Podobno je razlagala tudi učiteljica malim deklicam, da je zemlja okrogla, in da bi prišli nekje tam v Ameriki vun, če bi luknjo zavrtali skozi zemljo. Nato se je pa oglasila Tičnikova Mica ter rekla: »Naš stric se je vrnil iz Amerike; ali je tudi prišel skozi luknjo?«

Nepotreben strah. — Med učenci I. razreda je bilo na neki šoli tudi nekaj zaostalih ali »repetentov«, ki so bili polni muh in primerno navihani. Nekega skromnega Nacka so takoj prvo uro dražili, da sedi v »oslovski« klopi. Drugo jutro se pa vsede Nacek — meninič, tebinič — v prvo klop. Učitelj ga vpraša, zakaj ne ostane v zadnji klopi. Nacek se zjoka in pravi: »Potem bom pa dobil oslovska ušesa.«

Ugibanje. — Učiteljica vpraša v šoli pri malih učenkah: »Kakšno mleko imajo bele krave?« — Učenka: »Belo!« — »Prav,« odgovori učiteljica. »In kakšno mleko imajo črne krave?« — Druga učenka: »I, menda črno.« Takoj se oglasi tretja deklica in pravi: »Kavo, gospodična učiteljica!«

Pri računstvu. — Učitelj vtepa nagajivemu Peterčku v glavo pravila odštevanja in prištevanja. A Peterček ne mara nič kaj misliti. »Poslušaj in pazi vendar, Peterček,« mu reče učitelj. »Če so štiri muhe na mizi, pa eno ubijem, koliko jih še ostane?« Peterček pogleda bistro, pa reče: »Samo ena.« »Kako to?« — Peterček: »Samo mrtva muha ostane, druge pa zlete.«

V naravi. — V šoli se uče mladi misleci o gorkoti in o mrazu. Učitelj pripoveduje: »V gorkoti se nekateri predmeti razširijo, v mrazu pa skrčijo. Stanko, ali bi znal ti povedati kak primer?« — Stanko: »Da. Poleti, ko je vroče, se dan raztegne in podaljša; pozimi pa, ko je mraz, se pa skrajša.«

Vrečarji. — Pri pouku o živalstvu so prišli na vrsto tudi vrečarji. Vrečarji imajo na trebuhu nekako vrečo. »Kaj meniš ti, Francek, zakaj imajo to vrečo?« vpraša učitelj. — »Zato, da noter zlezejo, če jih psi zasledujejo,« se odreže Francek.

Še nekaj iz računstva. — Francku je delalo odštevanje velike preglavice. Učitelj si je prizadeval na vse mogoče načine, da bi ga prisilil misliti. »Pazi, Francek! Če bi bile pri kosilu tri črešnje na mizi, pa bi tvoja sestra eno snedla, koliko bi jih še ostalo?« — Francek: »Koliko sestrah bi ostalo?« — Učitelj: »Ne! Pazi vendar! Če bi bile na mizi tri črešnje, pa bi sestra eno črešnjo snedla, koliko bi jih ostalo?« — Francek: »To ni mogoče, gospod učitelj, saj zdaj ni črešenj.« — Učitelj: »Ne modruj! Saj si samo mislimo tako. Torej recimo, da bi sestra eno snedla, koliko jih še ostane?« — Francek: »Ja, moja sestra bi vse snedla.« — Učitelj: »Bodi pameten, Francek! Recimo, da bi samo eno snedla.« — Francek: »Res, res, gospod učitelj, vi moje sestrice ne poznate.« — Učitelj: »Pa recimo, da je tvoj oče zraven in ne pusti, da bi jih več snedla kot eno.« — Francek: »Saj očeta še doma ni; bodo še-le pojutrišnjem prišli.« — Učitelj: »S teboj ni nič. Zdaj ti pa zadnjikrat rečem, odgovori, kar te vprašam, če ne, pojdeš v kot. Ako bi bile tri črešnje na mizi, pa bi sestra eno snedla, koliko bi jih še ostalo?« — Francek: »Nobene, saj bi druge brž jaz pojedel.«

Dostojnost. — Gospodična učiteljica poučuje deklice, da se mora deti roka na usta, če se človeku zdeha. Marijanica pa dvigne roko in vpraša: »Gospodična, ali takrat tudi, kadar je tema?«

3. Zdaj pa stopimo še na dom, da vidimo, kako modrujejo otroci pri **starših**.

Veliki petek. — Mamica pelje petletno hčerko Metko na veliki petek v cerkev, pa ji pripoveduje, da je ta dan Jezus umrl za nas. Metka se zamisli, nato pa reče: »Mama, ali bom smela za pogrebom?«

Nezadovoljnež. — Neki župnik je pripovedoval to-le: Moj prijatelj notar je bil od početka vojne na fronti. Ko se je vrnil na dopust, srečam njegovega malega Peterčka ter ga vprašam: »No, Peterček, ali je prišel papa? Je kaj ranjen?« — Kakor bi ne bil zadovoljen, pravi Peterček: »Oh ne, ranjen pa ni nič.« Nato pa pristavi skoraj z nekim zaničevanjem: »Saj še uši ni prinesel.«

Iz Poldetovih nalog. — Na kravi so pri-trjene štiri noge. — Jastreb vlačí vole in krave v svoje gnezdo. — Vrat mačke se konča v košat rep. — Jakob je oblekel kožo svojega brata Ezava. — Opice se prištevajo med ptice-plezavke.

Iz Matejčevih nalog. — Opis šolske sobe. Šolska soba nastane iz tintnikov, klopi, table, učitelja in palice. Skoraj vse je že staro in obrabljeno, samo palica ne; ta mora biti vedno nova. Kdor pride še bolj pozno v šolo kot gospod učitelj, ta je največji lenuh in jih dobi po grbi. Na zemljevidu vise mesta in reke, da se jih učimo na pamet. Gospod učitelj je naredil s palico luknjo v obljubljeno deželo. Z globusom naredi solnčni mrk. V šoli visi tudi toplomer; z njim se naredi poleti vročina. Gospod učitelj gleda nanj tako dolgo, da kaže 20 stopinj; potem pa lahko gremo domov. Ob desetih je četrtturni odmor; takrat jemo pol ure kruh, če ga imamo. Šolski nadzornik nas vselej pohvali; gospod učitelj je pa vendar vesel, ko zopet odide.

Pri jedi. — V neki družini so se ravno vsedli k dobro obloženi mizi, ko je došlo poročilo, da je teta umrla. Mala Fini je uprla poželjivo velike oči na okusne jedi in rekla: »Mama, ali moramo koj jokati, ali bomo prej jedli?«

Ljubezen do bližnjega? — Martinek po-more součencu, ki se mu je udril led na drsališču, z

nevarnostjo lastnega življenja na suho. Navzoči ga občudujejo in hvalijo. Neki gospod ga nagovori: »Kajne, to je tvoj najboljši prijatelj, ko si mu tako junaško pomagal!« — »O ne,« pravi Martinek, »toda moje drsalke je imel na nogah.«

Po svoje je sklep al. — Karel je bil še majhen, pa je že moral zibati svojega bratca Maksa, kar mu pa ni bilo nič kaj všeč. Maks zboli in umrje, ko je bil star eno leto. Čez nekoliko časa je ležal zopet majhen fantiček v zibeli; ime mu je bilo tudi Maks. Karelček je moral zopet zibati in se večkrat hudovati, kajti ta Maks je bil prav tako nemiren kakor oni prvi. Nekoč Karel modruje prav resno takole: »Zakaj pa nisi ostal v nebesih? Aha, te niso marali gori, jeli? Zakaj si pa tako poreden! Samo malo večjo glavo si prej imel!«

Prebrisana glava. — Oče: »Pavle, nikar toliko ne jej! Staro pravilo pravi, da je najbolj zdravo nehati takrat, ko človeku najbolj diši.« Pavel: »Oh, papa, dajte mi še malo; zdaj mi še ne diši najbolj.«

Olika. — Teta dá Nežiki okusno jabolko ter pristavi: »Kako se pa reče?« — Nežika tleskne z rokami in reče: »Prosim, tetka, še enega!«

Mali inštruktor (pomočnik pri učenju). — Matevžek ni imel sreče. Poučeval je sestro Anico, ko sta bila sama doma, kako se dela križ. Ko se mati vrne, opazi, da se Matevžek joka. — »Kaj pa je hudega, da se kremžiš?« vpraša. — Matevžek pa potoži: »Anici sem kazal, kako se križ dela. Ko sem pa prišel do ust, me je pa ugriznila v prst.«

Pobožno pri sveti maši. — Elza in Pepček sta bila v cerkvi. Kako sta pobožno molila pri sveti maši, kaže tale pogovor. Mati: »Ali sta kaj molila?«

— »Jaz že,« pravi Elza. »Pepčku se je pa ravno 15 krat zazdehalo; sem čisto natanko štela.«

Po ovinkih. — V neki družini so dobili po večerji na mizo še nekaj sladkarij. Tončka je bila pa že v postelji. Ni pa še spala. Ko opazi sladke jedi, pravi: »Mama, jaz sem tudi še lačna.« — Mama: »Če si lačna, ti dam pa še kosček kruha.« Tončka se ožre na sladkarije in reče pomenljivo: »Ja, pa sem drugače lačna!«

J. E. Bogomil:

V blaženo pomlad!

Nako čudnolep je vendar svet! Najlepši pa gotovo v dobi svojega pomlajenja, v dobi prebujenja in vstajenja pomladi. Pesnik Anton Medved jo opeva takole:

Na nebu je solnce
zaplalo mogočno,
nadela je zemlja
obleko poročno,
popevajo ptice,
šepečejo viri —
vse vstaja in raja
v kipečem nemiri.

Ali ne bi stopila danes tudi midva, prijateljček moj, malo v blaženo pomlad? Kam pa naj stopiva, ko je svet povsod tako lep? Ali naj občudujeva krasoto rožnate jutranje zarje? Lepó — če le nisi prevelik zaspanček!

Stopiva pa rajši — da te ne bom prezgodaj dramil — v gozd, ki se razprostira skoro okroginokrog mojega stanovanja! Na najprijetnejšem kraju sem